

PATVIRTINTA:

VšĮ „Panevėžio miesto greitosios medicinos
pagalbos stotis“

2017-02-06 direktoriaus įsakymu Nr. V-11

VŠĮ „PANEVĖŽIO MIESTO GREITOSIOS MEDICINOS PAGALBOS STOTIS“ KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA 2017-2019 M.

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Korupcijos prevencijos programos (toliau – Programa) paskirtis – užtikrinti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos ir kontrolės sistemą VšĮ „Panevėžio miesto greitosios medicinos pagalbos stotis“ (toliau – Įstaiga) 2017–2019 metais.

2. Programa parengta vadovaujantis:

2.1 LR sveikatos apsaugos ministro 2015 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. V – 1433 „Dėl šakinės korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2015 – 2019 m. programos patvirtinimo“.

2.2 2002 m. gegužės mėn. 28 d. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu Nr. IX – 904.

2.3 LR Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų“

2.4 1997 m. liepos 2 d. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymu.

2.5 Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“

3. Programa įgyvendinama pagal Programos priede pateiktą Programos įgyvendinimo priemonių planą.

4. Programoje vartojamos sąvokos atitinka Programos 2 punkte nurodytuose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas:

Korupcija - bet koks asmenų, dirbančių valstybinėje tarnyboje, valstybės politiko, teisėjo, valstybės pareigūno, valstybės tarnautojo ar kt. jam prilyginto asmens elgesys, neatitinkantis jiems suteiktų įgaliojimų ar nustatytų elgesio standartų, ar tokio elgesio skatinimas siekiant naudos sau ar kitiems asmenims ir taip pakenkiant piliečių ir valstybės interesams;

Korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas – valstybės tarnautojo ar jam prilyginto asmens administracinis, darbo drausmės ar tarnybinis nusižengimas, padarytas tiesiogiai ar netiesiogiai siekiant arba reikalaujant turtinės ar kitokios asmeninės naudos (dovanos, pažado, privilegijos) sau ar kitam asmeniui, taip pat ją priimant, kai tai daroma piktnaudžiaujant tarnybine padėtimi, viršijant įgaliojimus, neatliekant pareigų, pažeidžiant viešuosius interesus, taip pat korupcinio pobūdžio nusikalstama veika.

Korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos - kyšininkavimas, prekyba poveikiu, papirkimas, kitos nusikalstamos veikos, jeigu jos padarytos viešojo administravimo sektoriuje arba teikiant viešąsias paslaugas siekiant sau ar kitiems asmenims naudos: piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi arba įgaliojimų viršijimas, piktnaudžiavimas oficialiais įgaliojimais, dokumentų ar

matavimo priemonių suklastojimas, sukčiavimas, turto pasisavinimas ar iššvaistymas, tarnybos paslapties atskleidimas, komercinės paslapties atskleidimas, neteisingų duomenų apie pajamas, pelną ar turtą pateikimas, nusikalstamu būdu įgytų pinigų ar turto legalizavimas, kišimasis į valstybės tarnautojo ar viešojo administravimo funkcijas atliekančio asmens veiklą at kitos nusikalstamos veikos, kai tokių veikų padarytų siekiama ar reikalaujama kyšio, papirkimo arba nuslėpti ar užmaskuoti kyšininkavimą ar papirkimą;

Korupcijos prevencija - korupcijos priežasčių, sąlygų atskleidimas ir šalinimas, sudarant bei įgyvendinant atitinkamų priemonių sistemą, taip pat poveikis asmenims, siekiant atgrasinti nuo korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų darymo;

Kitos Programoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme ir kt. teisės aktuose;

II SKYRIUS SITUACIJOS ANALIZĖ Sociologinių tyrimų duomenys

5. Tarptautinės nevyriausybinės organizacijos „Transparency International“ (toliau – „Transparency International“) paskelbtais korupcijos suvokimo indekso (KSI) 2015 m. tyrimo rezultatais Lietuvai skirtas 61 balas iš 100 galimų ir 32 vieta 168 šalių. Vertinant korupcijos suvokimo indeksą ir lyginant jį su ankstesniųjų metų duomenimis sąraše (2014 m. Lietuva gavo 58 balus ir užėmė 39 vietą 174 šalių sąraše, 2013 m. – 57 balus ir užėmė 43 vietą iš 177 valstybių, 2012 m. – 54 balus ir užėmė 48 vietą 176 šalių sąraše), Lietuva pagerino savo rodiklį.

6. 2016 m. Pasaulinio korupcijos barometro („Transparency International“ atlikto sociologinio tyrimo) duomenimis, pagal kyšininkavimą sveikatos apsaugos sistemoje Lietuva - viena korumpuočiausių šalių Europos Sąjungoje. „Transparency International“ duomenimis, 24 proc. gydymo įstaigose apsilankiusių gyventojų tvirtina davę kyšį. Prieš trejus metus kyšį medikui pripažino davę 35 proc. pacientų.

7. Korupcijos reiškiniai sveikatos sistemoje yra vieni iš pavojingiausių socialinių reiškinių, keliantys grėsmę žmogaus teisėms, iškreipiantys socialinį teisingumą ir keliantis pavojų visuomenės moralei.

8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – SAM) užsakymu 2015 m. buvo atliktas sociologinis tyrimas (gyventojų apklausa). Įvertinus duomenys nustatyta:

8.1 Neoficialūs mokėjimai

Per paskutinius 12 mėnesių gydytojams ar kitiems medicinos darbuotojams neoficialiai atsilygino 21 proc. asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – ASPĮ) lankytojų (kas penktas). *Noras gauti geresnę, kokybiškesnę paslaugą yra pagrindinė priežastis*, dėl kurios gyventojai neoficialiai duoda pinigų ar dovanų medicinos personalui, – tai nurodė keturi iš dešimties (40 proc.) apklaustų gyventojų, kurie už paslaugas yra atsiskaitę neoficialiai. *Antra pagal dažnumą paminėta neoficialių mokėjimų priežastis – noras nuoširdžiai atsidėkoti medicinos darbuotojams* (36 proc.). Kitos paminėtos neoficialių mokėjimų priežastys – *noras greičiau gauti paslaugą* (23 proc.), *noras tiesiog gauti šią paslaugą, nes ji nebūtų suteikta, jei nebūtų taip atsiskaityta* (22 proc.), *medicinos darbuotojo elgesys, iš kurio galima suprasti, kad jis pageidautų* (18 proc.), *tradicija – nes taip daro visi / taip priimta* (2 proc.), *tiesioginis medicinos darbuotojo pareikalavimas* (1 proc.).

8.2. Korupcijos prevencijos priemonių vykdymas ASPĮ

Respondentų buvo prašoma pasakyti, ar jie žinotų, kur galima kreiptis susidūrus su korupcinio pobūdžio veikomis ASPĮ (pvz., kur kreiptis, jei medicinos personalas reikalauja ar leidžia suprasti, kad turite neoficialiai jiems duoti pinigų / dovanų arba jei ASPĮ nesuteikia jums priklausančių paslaugų). Didžiausia dalis (septyni iš dešimties – 72 proc.) atsakė, kad nežinotų, kur tokiu atveju galima kreiptis, o ketvirtadalis (23 proc.) mano, kad žinotų, kur dėl to kreiptis. 5 proc. neatsakė į šį klausimą.

Korupcijos apraiškų sveikatos sistemoje analizė

9. Korupcijos apraiškos ASPĮ toliau išlieka viena iš problemų. Pagrindinės priežastys, lemiančios korupciją:

9.1. Neaiškios administracinės procedūros ir nepakankamas jų viešumas, gydytojų ir pacientų nesąžiningumas, neteisėtas lobizmas, nepakankamas kontrolės mechanizmas ir kt.

9.2. Susiduriama su problema, kad visuomenė neretai pateisina kyšio davimą, nes tada norimos paslaugos gaunamos greičiau.

9.3. Korupcijos rizika sveikatos sistemoje išlieka dėl ASPĮ vadovų ar darbuotojų ryšių su medicinos priemonėmis, technika ir vaistiniais preparatais prekiaujančiomis privačiomis bendrovėmis, kurioms sudaromos palankios sąlygos laimėti viešuosius pirkimus.

9.4. Sveikatos priežiūros įstaigoms vadovauja ar jose dirba asmenys, dirbantys ir privačiose ASPĮ, jų savininkai ar bendrasavininkiai, dėl to kyla viešųjų ir privačių interesų konflikto rizika.

9.5. Teikiant asmens sveikatos priežiūros paslaugas vis dar pasitaiko neoficialių atsiskaitymų už suteiktas paslaugas.

9.6. Ne visos sveikatos priežiūros įstaigos perka vaistinius preparatus per Centrinę perkančiąją organizaciją (CPO) ar per Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą (CVPIIS).

9.7. Viešųjų pirkimų procedūrų pažeidimai, pirkimo objekto tikslingumo ir pagrįstumo vertinimo sistemos ir praktikos nebuvimas, neskaidrus pirkimo specifikacijų nustatymas sudaro organizavimo taisyklės lemia neefektyvų Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto bei valstybės biudžeto lėšų panaudojimą ir sudaro sąlygas korupcijai.

Korupcijos sveikatos sistemoje pasireiškimo prielaidų analizė

10. Socialinės korupcijos sveikatos sistemoje prielaidos:

10.1. Palyginti žemas pragyvenimo lygis valstybėje ir ekonominės krizės sukeltas neužtikrintumas savo ateitimi;

10.2. Dešimtmečiais tarpstančios kyšių ėmimo ir davimo tradicijos sveikatos sektoriuje bei abiejų pusių – imančiųjų ir duodančiųjų kyšius – pakantumas korupcijai ir jos toleravimas;

10.3. Visuomenės pilietiškumo stoka.

11. Ekonominės korupcijos sveikatos sistemoje prielaidos:

11.1 Palyginti maži sveikatos sistemos darbuotojų atlyginimai neužtikrina oraus pragyvenimo lygio ir skatina ieškoti papildomų pajamų;

11.2 Nepakankamai racionaliai panaudojamos sveikatos sistemai skirtos PSDF lėšos.

12. Teisinės korupcijos sveikatos sistemoje prielaidos:

12.1 Nekokybiški įstatymai bei įstatymų įgyvendinamieji teisės aktai, tam tikrais atvejais lemiantys teisės aktų kolizijas, dviprasmybes;

12.2 Visuomenės nepakankamas savo teisių ir pareigų išmanymas sudaro sąlygas sveikatos sistemos darbuotojams piktnaudžiauti tarnyba, sudaryti dirbtines kliūtis žmonėms, siekiantiems įgyvendinti savo teisėtus interesus;

13. Specifinės korupcijos sveikatos sistemoje prielaidos:

13.1 Sveikatos priežiūros specialistų trūkumas, jų pasiskirstymo netolygumas;

13.2. ASPI atliekami medicininės paskirties aparatūros, vaistinių preparatų, medicinos pagalbos ir kt. priemonių viešieji pirkimai.

13.3 Vienpusė ir (ar) nepakankama informacija pacientams sveikatos priežiūros įstaigose apie teikiamas mokamas sveikatos priežiūros paslaugas bei sveikatos priežiūros paslaugas, apmokamas PSDF biudžeto lėšomis, apie pacientų teises ir galimybes.

III SKYRIUS

KORUPCIJOS PREVENCIJOS VŠĮ „PANEVĖŽIO MIESTO GREITOSIOS MEDICINOS PAGALBOS STOTIS“ TEISINĖ IR INSTITUCINĖ BAZĖ

14. Įstaigoje, kaip tai nustatyta Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatyme, už korupcijos prevenciją atsako direktorius.

15. Korupcijos prevenciją ir kontrolę Įstaigoje vykdo direktoriaus paskirtas atsakingas asmuo, kuris vykdydamas savo pagrindines pareigas yra atsakingas ir už korupcijos prevenciją ir kontrolę, sudaro korupcijos prevencijos programą, kasmet nustato korupcijos pasireiškimo tikimybę. Tai sudaro prielaidas rengti ir įgyvendinti korupcijos prevencijos priemones, savarankiškai, lanksčiai ir operatyviai reaguoti į valstybėje vykstančius teisėkūros ir įvairių sričių reguliavimo pokyčius.

IV SKYRIUS

VEIKLOS SRITYS, KURIOSE GALIMA KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ VŠĮ „PANEVĖŽIO MIESTO GREITOSIOS MEDICINOS PAGALBOS STOTIS“

16. Veiklos sritys, kuriose galima korupcijos pasireiškimo tikimybė:

16.1. Prekių ir (ar) paslaugų viešieji pirkimai;

16.2 Neoficialūs mokėjimai, teikiant mokamas ir apmokamas iš PSDF biudžeto lėšų asmens sveikatos priežiūros paslaugas pacientams;

16.4 Pagrindinės funkcijos – sveikatos priežiūros vykdymas (lėšų, gautų iš teritorinės ligonių kasos, tikslinis panaudojimas).

III SKYRIUS

PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

17. Programos tikslas – sumažinti korupcijos mastą, didinti skaidrumą, atvirumą, mažinti ir šalinti korupcijos pasireiškimo prielaidas Įstaigoje.

17.1. Uždaviniai programos tikslui pasiekti:

17.2. Parengti Korupcijos prevencijos programą, jos įgyvendinimo veiklos planą, paskirti asmenį, atsakingą už korupcijos prevenciją ir kontrolę;

17.3. Nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybę;

17.4. Didinti Įstaigos veiklos viešumą ir atvirumą;

17.5. Ugdyti darbuotojų patikimumą, lojalumą ir sąžiningumą;

17.6. Motyvuoti visuomenę elgtis sąžiningai, pranešti apie korupciją;

17.7 Gerinti valdymo kokybę. Įstaigoje sudaryti antikoruocinę aplinką;

17.8. Didinti viešųjų pirkimų vykdymo Įstaigoje skaidrumą;

17.9. Vertinti Įstaigos korupcijos prevencijos priemonių vykdymą;

17.20. Teikti informaciją pacientams;

17.21 Nagrinėti skundus, gautus pasitikėjimo telefonu bei kitais būdais, organizuoti patikrinimus;

17.22. Informuoti apie galimas korupcines veikas ir nustatytus korupcijos sveikatos sistemoje atvejus.

IV SKYRIUS

PROGRAMOS STEBĖSENA, ĮGYVENDINIMAS, KEITIMAS, PAPILDYMAS IR ATSKAITOMYBĖ

18. Programa įgyvendinama pagal Programos priede pateiktą Korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo 2017-2019 metais priemonių planą, kuris yra neatskiriama šios programos dalis;

19. Programos įgyvendinimą organizuoja asmuo, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę įstaigoje.

20. Programos įgyvendinimo priemonių plano vykdymą kontroliuoja, metodinę pagalbą korupcijos prevencijos klausimais teikia Sveikatos apsaugos ministerijos Korupcijos prevencijos skyrius pagal Sveikatos apsaugos ministro patvirtintą šio skyriaus veiklos planą.

21. Už konkrečių Programos įgyvendinimo priemonių plane numatytų priemonių įgyvendinimą pagal kompetenciją atsako paskirti asmenys.

22. Siekiant nuosekliai vertinti pasiektą pažangą, nustatyti kliūtis ir problemas, kylančius įgyvendinant Programą:

22.1. Įstaigoje reguliariai vykdoma Programos įgyvendinimo priemonių plane nurodytų priemonių įgyvendinimo stebėseną ir vertinimas.

22.2. Du kartus per metus, pasibaigus II ir IV ketvirčiui *ne vėliau kaip iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 10 dienos*, informacija apie priemonių įgyvendinimo eigą, jų veiksmingumą ir tai pagrindžiančius duomenis pateikiama Sveikatos apsaugos ministerijos Korupcijos prevencijos skyriui.

23. Visa informacija apie Programos įgyvendinimą skelbiama viešai Įstaigos interneto svetainėje.

V SKYRIUS

PROGRAMOS ATNAUJINIMAS

24. Asmuo, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę Įstaigoje, gali teikti pasiūlymus dėl Programos nuostatų, tikslų ir uždavinių, įgyvendinimo priemonių plano atnaujinimo.

25. Asmuo, atsakingas už korupcijos prevenciją ir kontrolę, atsižvelgęs į gautus pasiūlymus dėl Programos įgyvendinimo prioritetų, naujų uždavinių nustatymo ar esamų uždavinių aktualumo, vykdamas Programą ir Programos įgyvendinimo veiksmingumo stebėsenos išvadą, parengia naujo laikotarpio Programos įgyvendinimo priemonių plano projektą, o prireikus ir Programos pakeitimo projektą. Programos pakeitimo projektas ir (ar) Programos įgyvendinimo priemonių plano projektas pateikiami Įstaigos direktoriui.